

**111η Συνάντηση
Μετα-Ψυχολογίας**

Βασίλειος Μαούτσος

14/12/10

Μεταψυχολογικό Σεμινάριο

‘Ελληνικό Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης’

‘Dreams in Folklore’, 1911

Τόμος XII ,

Ο καθηγητής Oppenheim ήταν κλασικός φιλόλογος που ασπάστηκε την ψυχανάλυση γενόμενος ακόμη και μέλος της ψυχαναλυτικής κοινότητας της Βιέννης, ήρθε προσωρινά κοντά στον Φρόιντ και στη συνέχεια ασπάστηκε τις απόψεις του Άντλερ. Η περίπτωση του Oppenheim τον οποίον συχνά ανέφερε ο Φρόιντ στα χρόνια της συνεργασίας τους ανοίγει το τόσο ενδιαφέρον και σημαντικό για την μελλοντική πορεία της ψυχανάλυσης θέμα του κατά πόσον ένας φιλόσοφος ή, φιλόλογος θα μπορούσε ποτέ να πορεύεται σε αμφότερους αυτούς τους χώρους χωρίς αυτό να είναι σε βάρος της ψυχανάλυσης. Ένα θέμα τόσο δύσκολο όσο είναι η φιλοσοφία, που χρειάζεται τόσες άμυνες και ψυχικό κόστος είναι σχεδόν αδύνατο ότι θα μπορούσε ποτέ να συγκριθεί σε προτίμηση με ένα θέμα μοναδικής ευκολίας και ψυχικής ανακούφισης αλλά και θανάσιμης απειλής για τον μη συστηματικά αναλυθέντα. Όποτε το Ένστικτο έρχεται να συγκριθεί με την Μετουσίωσή του η ασφάλεια του πρώτου θα υπερτερεί του δεύτερου. Συνεπώς, φαίνεται σαν ο φιλόσοφος, όποτε αυτό συμβαίνει, να αυτοπαγιδεύεται μέσα στον απίθανο δυναμισμό των αμυνών του και η ψυχανάλυση να του επιτρέπει να φαντάζεται ότι ενδεχομένως θα μπορούσε να ανταπεξέλθει αυτής της κατάστασης μέσα από μία απλή κατανόησή της που καταλήγει στην περαιτέρω επιβάρυνση της κατάστασης σε βάρος του ιδίου αλλά και της ψυχανάλυσης ως εκπροσώπου της.

Ερχόμαστε τώρα στο συγκεκριμένο κείμενο των δύο συγγραφέων. Εδώ έχουμε μία πληθώρα λαϊκών ανεκδότων και ονείρων όπου ο Oppenheim με την συνεργασία του Φρόιντ τα αλληλοσυσχετίζουν. Οι συμβολισμοί περιλαμβάνουν φαλλικές και πρωκτικές ψυχοσυγκρουσιακές καταστάσεις. Η συσχέτιση του αστείου με το σοβαρό είναι προφανής όπως και η σεξουαλική διάσταση κάθε ψυχοσυγκρουσιακής κατάστασης σε λαϊκό ή, εν πάσει περιπτώσει, κάθε μορφής κοινωνικού επιπέδου. Αυτό όμως το οποίο είναι μεταψυχολογικά ιδιαίτερος χρήσιμο να επισημάνουμε είναι αφενός μεν η *συνέπεια* με την οποία παρουσιάζεται η σεξουαλικότητα σε κάθε ατομική νεύρωση ή, ομαδική εκδήλωση, αφετέρου δε η *ανακουφιστική* της διάσταση *στην προς τα πίσω μόνιμη και απροσδόκητη εμφάνισή* της χωρίς την ανάγκη μιας περαιτέρω διευκρίνησης ή παλινδρόμησης. Εξ ίσου σημαντική είναι η υποδόρια τοποθέτηση του Φρόιντ όταν μονίμως διευκρινίζει ότι οι συμβολισμοί και οι ερμηνείες του είναι αποτέλεσμα της κλινικής του *πείρας* παρά μία υποθετική θέση του. Η πρόκληση του Φρόιντ στο σημείο αυτό να τον διαψεύσει κάποιος άλλος κλινικός επί των συμπερασμάτων του ενισχύει το *τετελεσμένο* της ψυχαναλυτικής κατάστασης εκτός του επιστημονικού χώρου και προς όφελος της διαίσθησης και της συναισθηματικής σχέσης με τους ασθενείς του. Τέλος, ας σημειώσουμε ότι αυτή η συναισθηματικότητα ποτέ *δεν λέγεται* από τον ίδιο αλλά υπάρχει ως κυρίαρχη κατάσταση.